แบบรายงานผลการดำเนินงาน
โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)
ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV)

โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษา

คำนำ

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ส่งเสริมการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ให้เป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กทั่วประเทศ โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้ระบบ DLTV อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยบูรณาการกับการพัฒนาครู กิจกรรมเสริมทักษะ และการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ จนเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนทั้งด้านวิชาการและด้านคุณภาพผู้เรียน

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมผลการดำเนินงาน แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) และปัจจัยความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ด้วย DLTV ในโรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นต้นแบบในการขยายผลสู่โรงเรียนขนาดเล็กอื่น ๆ ทั้งในระดับเขตและระดับประเทศ อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนานโยบาย การสนับสนุนวิชาการ และการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างเท่าเทียมในระยะยาว

โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ขอขอบคุณทุกหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ที่ให้การสนับสนุนอย่างดียิ่งตลอดระยะเวลาการดำเนินงาน หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นแนวทางหนึ่งในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจุดประกายแนวคิดเพื่อการพัฒนาการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืน

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

เรื่อง	**หน้า**
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ข้อมูลพื้นฐาน	
ส่วนที่ 1 องค์ประกอบการประเมินโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV)	**1**
1. ด้านปัจจัยพื้นฐาน	1
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	3
3. ด้านการบริหารจัดการ	6
4. ด้านคุณภาพผู้เรียน	9
ส่วนที่ 2 รายงานผลการดำเนินงานวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)	13
1. ความเป็นมาและความสำคัญ	13
2. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย	15
3. วิธีดำเนินงาน	16
4. ผลการดำเนินงาน	22
5. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	24
6. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	27
7. การเผยแพร่	28
บรรณานุกรม	29
ภาคผนวก	30

ส่วนที่ 1 องค์ประกอบการประเมินโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV)

1. ด้านปัจจัยพื้นฐาน

1.1 สภาพแวดล้อมของโรงเรียนและห้องเรียน

โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในโรงเรียนและภายในห้องเรียนให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ผ่านระบบ DLTV อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการดำเนินการจัดสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตามแนวทางดังนี้ 1) ภายในห้องเรียนของโรงเรียน มากกว่าร้อยละ 95 มีความสะอาด ปราศจากฝุ่นและขยะ อีกทั้งยังมีความปลอดภัยสำหรับผู้เรียน มีการจัดโต๊ะเรียน เก้าอี้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เหมาะสม และเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นเรียน รวมถึงการจัดแสงสว่างที่เพียงพอ ช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีการติดตั้งป้ายนิเทศภายในห้องเรียนที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นอย่างชัดเจน ช่วยกระตุ้นความสนใจและการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ 2) โรงเรียนมีการจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างครบถ้วนเพื่อรองรับการเรียนการสอนผ่าน DLTV โดยเฉพาะ เช่น โทรทัศน์รับสัญญาณดาวเทียม เครื่องเล่นสื่อดิจิทัล อุปกรณ์การเรียนรู้เสริม และระบบไฟฟ้าที่รองรับการใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง และ 3) ในด้านอาคารสถานที่ โรงเรียนทุกอาคารอยู่ในสภาพที่สะอาด ปลอดฝุ่น และไม่มีขยะตกค้าง พร้อมด้วยความปลอดภัย ทั้งในด้านโครงสร้างและการใช้พื้นที่อย่างเหมาะสม เช่น การมีรั้วรอบขอบชิด พื้นทางเดินไม่ลื่น และห้องน้ำที่เพียงพอและสะอาดอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้บรรยากาศโดยรวมของโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ การจัดสภาพแวดล้อมเหล่านี้ไม่เพียงแต่ตอบสนองต่อมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้น แต่ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ผ่าน DLTV ให้แก่นักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึง และมีความปลอดภัยสูงสุด

1.2 ระบบและอุปกรณ์รับสัญญาณทางไกล

โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่มีการจัดเตรียมระบบและอุปกรณ์รับสัญญาณทางไกลที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอนผ่าน DLTV อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง โดยห้องเรียนมากกว่าร้อยละ 95 ได้ติดตั้งโทรทัศน์ที่มีขนาดเหมาะสมกับพื้นที่ของห้องเรียน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับชมภาพและเสียงได้อย่างชัดเจน มีประสิทธิภาพสูงในการถ่ายทอดเนื้อหาการเรียนการสอนจากห้องเรียนต้นทาง ระบบการรับสัญญาณทางไกลที่ใช้ในโรงเรียนประกอบด้วยระบบทีวีดาวเทียม โดยมีจานรับสัญญาณดาวเทียมและกล่องรับสัญญาณที่สามารถเชื่อมต่อกับโทรทัศน์ เพื่อรับชมการออกอากาศรายการ DLTV จากมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม นอกจากนี้โรงเรียนยังมีการใช้งานระบบออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ของมูลนิธิฯ (www.dltv.ac.th) รวมถึงช่อง YouTube ของ DLTV ในกรณีที่ต้องการเรียนย้อนหลังหรือมีเหตุขัดข้องในการรับสัญญาณผ่านดาวเทียม การใช้งานระบบเหล่านี้ช่วยให้การจัดการเรียนรู้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง แม้ในสภาพแวดล้อมที่ห่างไกลหรือขาดแคลนครูผู้สอน โดยโรงเรียนมีการดูแล บำรุงรักษาอุปกรณ์รับสัญญาณอย่างสม่ำเสมอ และมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการควบคุม ดูแล และแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเมื่อเกิดเหตุขัดข้อง ทำให้สามารถใช้ DLTV เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพได้อย่างเต็มศักยภาพ

1.3 ครูเอาใจใส่ กำกับ ดูแล และช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อบทบาทของครูผู้สอนในห้องเรียน DLTV โดยมีครูมากกว่าร้อยละ 100 ที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในการกำกับ ดูแล และกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้กับครูผู้สอนต้นทางผ่านระบบ DLTV อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ครูมีบทบาทสำคัญในการเอาใจใส่ดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล ตั้งแต่ก่อนเริ่มบทเรียน โดยเตรียมความพร้อมทั้งสื่อการเรียนรู้แบบฝึกหัด และกิจกรรมเสริมให้เหมาะสมกับเนื้อหา ครูจะอยู่ร่วมในชั้นเรียนตลอดเวลาที่มีการเรียนผ่าน DLTV คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีสมาธิ ตั้งใจ และมีส่วนร่วมกับเนื้อหาที่ถ่ายทอดจากครูปลายทางอย่างต่อเนื่อง ในระหว่างบทเรียน หากนักเรียนมีข้อสงสัย หรือมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในเนื้อหาวิชา ครูจะช่วยอธิบายเพิ่มเติมหรือทบทวนเนื้อหาให้เข้าใจอย่างถูกต้อง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเหมาะสม ภายหลังการรับชม ครูจะร่วมกับนักเรียนในการสรุปสาระสำคัญจากบทเรียน และบันทึกผลการเรียนรู้ในแบบบันทึกกิจกรรมหรือสมุดจดงานของแต่ละคน การดำเนินการดังกล่าวสะท้อนถึงความเอาใจใส่ของครูในการกำกับดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหา เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเกิดทักษะการเรียนรู้อย่างแท้จริงจากการเรียนผ่านระบบ DLTV

1.4 นักเรียนเรียนรู้พร้อมกับนักเรียนโรงเรียนต้นทาง

โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่มีการส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ผ่านระบบ DLTV อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้เรียนมากกว่าร้อยละ 85 มีความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ผ่านระบบการศึกษาทางไกล และสามารถมีส่วนร่วมในการเรียนรู้พร้อมกับนักเรียนโรงเรียนต้นทางอย่างกระตือรือร้น นักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบ เช่น การเข้าเรียนตรงเวลา มีความตั้งใจเรียนในระหว่างการถ่ายทอดสดหรือวิดีโอบทเรียน มีวินัย ซื่อสัตย์ หมั่นเพียรในการทำกิจกรรมตามที่ครูกำหนด และปฏิบัติตามขั้นตอนของการเรียนรู้ทั้งก่อนเรียน ขณะเรียน และหลังเรียนอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ นักเรียนยังมีนิสัยใฝ่รู้ ค้นคว้า ทบทวนบทเรียนจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ช่อง YouTube DLTV หนังสือเรียน และแหล่งเรียนรู้ในห้องสมุดของโรงเรียน ในด้านความร่วมมือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลและบำรุงรักษาอุปกรณ์การเรียนรู้ เช่น โทรทัศน์ เครื่องรับสัญญาณ หรือสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ ด้วยความระมัดระวัง และมีความรับผิดชอบร่วมกับครูผู้สอนในการตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์ก่อนการเรียนการสอนในแต่ละวัน พฤติกรรมดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความร่วมมือระหว่างครูและนักเรียนในการสร้างวินัย และเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพผ่านระบบ DLTV ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ เสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 และเตรียมพร้อมต่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

2. ด้านการจัดการเรียนรู้

2.1 จัดสภาพห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ให้ความสำคัญกับการจัดสภาพห้องเรียนเพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบ DLTV อย่างเต็มรูปแบบ โดยห้องเรียนมากกว่าร้อยละ 95 มีการจัดเตรียมและตรวจสอบความพร้อมของชุดรับสัญญาณล่วงหน้าก่อนเริ่มการเรียนทุกวัน ทั้งในส่วนของโทรทัศน์ กล่องรับสัญญาณ ระบบไฟฟ้า และอุปกรณ์เสริมอื่น ๆ เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่น มีการจัดโต๊ะเรียนและเก้าอี้ของนักเรียนอย่างเป็นระเบียบ โดยคำนึงถึงตำแหน่งการนั่งที่ทำให้นักเรียนทุกคนสามารถมองเห็นหน้าจอโทรทัศน์และได้ยินเสียงจากสื่อการสอน DLTV ได้อย่างชัดเจนและทั่วถึง ครูผู้สอนจะร่วมกับนักเรียนในการดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้บรรยากาศในห้องเรียนมีความเป็นระเบียบ สะอาด ปลอดภัย และน่าอยู่ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีสมาธิและแรงจูงใจในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการจัดพื้นที่ภายในห้องเรียนสำหรับแสดงผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ผ่าน DLTV เช่น โปสเตอร์ ใบงาน ผลงานสร้างสรรค์ หรือการจัดนิทรรศการย่อย เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนในชั้นเรียนเดียวกัน รวมถึงการสร้างแรงจูงใจและความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง การจัดสภาพแวดล้อมเช่นนี้สะท้อนให้เห็นถึงการวางแผนและบริหารจัดการเรียนการสอนของครูที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และช่วยส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริงผ่านระบบ DLTV

2.2 เตรียมการสอนล่วงหน้าโดยการศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ และใบงานอย่างละเอียด รวมทั้งดู วีดีโอการสอนล่วงหน้า

โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่มีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนดำเนินการเตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างรอบคอบและมีระบบ โดยครูมากกว่าร้อยละ 85 มีการศึกษาและทบทวนหลักสูตรสถานศึกษา โครงสร้างเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียนของโรงเรียนต้นทาง เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ผ่าน DLTV ได้อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง ก่อนจัดการเรียนรู้ ครูจะดำเนินการศึกษาตารางออกอากาศของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) และจัดทำตารางเรียนให้สอดคล้องกับชั้นเรียนที่ตนรับผิดชอบ พร้อมทั้งศึกษาวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในแต่ละบทเรียนอย่างละเอียด ดูวิดีโอการสอนล่วงหน้าจากครูต้นทางเพื่อเตรียมความเข้าใจในเนื้อหา วิธีการสอน และแนวทางในการเสริมเพิ่มเติมให้กับผู้เรียน ในด้านสื่อและวัสดุการสอน ครูจัดเตรียมสื่อการสอน ใบงาน ใบความรู้ วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ ตลอดจนเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงเตรียมกิจกรรมเสริมที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจของผู้เรียนในหัวข้อนั้น ๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ครูยังวางแผนการจัดการชั้นเรียนอย่างรัดกุม โดยในกรณีที่ครูสอนเพียงชั้นเรียนเดียว จะมีการเตรียมบทสนทนาและคำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อขยายความรู้หรือทบทวนจุดที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ ส่วนในกรณีที่ครูต้องดูแลนักเรียนมากกว่าหนึ่งชั้นเรียนในเวลาเดียวกัน ครูจะมีการจัดระบบมอบหมายงาน ชี้แจงขั้นตอนการเรียนรู้ของแต่ละระดับชั้นอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำเนินการเรียนรู้ได้อย่างอิสระภายใต้การดูแลอย่างเหมาะสม การเตรียมการสอนล่วงหน้าในลักษณะนี้ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนผ่าน DLTV มีประสิทธิภาพสูงสุด และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

2.3 ร่วมจัดการเรียนรู้กับครูโรงเรียนต้นทางและเอาใจใส่กำกับดูแลช่วยเหลือแนะนำนักเรียนให้ปฏิบัติ กิจกรรมการเรียนรู้

โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ส่งเสริมบทบาทของครูผู้สอนในการมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้กับครูโรงเรียนต้นทางผ่านระบบ DLTV อย่างเข้มแข็ง โดยมีครูมากกว่าร้อยละ 85 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการดูแล กำกับ และส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของบทเรียน ก่อนเริ่มการเรียนรู้ ครูจะจัดนักเรียนเข้าเรียนตามตารางการออกอากาศของ DLTV อย่างมีระเบียบ พร้อมทั้งนำเข้าสู่บทเรียนโดยการทบทวนความรู้เดิม หรือเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตประจำวัน เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและเข้าใจบริบทของบทเรียน เมื่อเริ่มการถ่ายทอดสด ครูจะเปิดรับสัญญาณจากครูโรงเรียนต้นทาง และร่วมดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปพร้อมกัน เช่น การตั้งคำถาม การอภิปราย การจดบันทึก รวมถึงการดำเนินกิจกรรมในใบงานหรือใบความรู้ที่จัดเตรียมไว้ ในระหว่างการเรียนรู้ ครูมีหน้าที่สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วม ตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ และให้คำแนะนำเมื่อผู้เรียนเกิดความไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ครูยังช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นทันที เช่น การติดขัดทางเทคนิค หรือการไม่เข้าใจเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ต่อไปได้อย่างราบรื่น เมื่อจบบทเรียน ครูจะร่วมกับนักเรียนในการสรุปสาระสำคัญ ทบทวนความรู้ และอาจจัดกิจกรรมเสริมเพื่อเชื่อมโยงความรู้กับการปฏิบัติจริง โดยมีการบันทึกผลการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมงหรือรายวัน เพื่อใช้ในการประเมินและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น แนวปฏิบัติเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงบทบาทเชิงรุกของครูที่มีต่อการเรียนการสอนผ่าน DLTV ซึ่งช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง และเกิดทักษะการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

2.4 สรุปสาระสำคัญร่วมกับนักเรียนหลังจากกิจกรรมการเรียนรู้

ภายหลังจากกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านระบบ DLTV สิ้นสุดลง โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ได้ดำเนินการให้ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนและสาระสำคัญที่ได้รับจากการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง โดยมีครูมากกว่าร้อยละ 95 ที่มีบทบาทในการกระตุ้น ส่งเสริม และกำกับให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้และสะท้อนความเข้าใจร่วมกัน ครูจะเริ่มโดยการตั้งคำถามเพื่อทบทวนเนื้อหาสาระในบทเรียน กระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ และสรุปประเด็นสำคัญร่วมกันในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การพูดคุยเป็นกลุ่ม การตอบคำถามรายบุคคล หรือการเขียนสรุปความรู้ลงในสมุดบันทึก เพื่อฝึกให้นักเรียนมีทักษะในการสรุปความคิดและจัดระเบียบความรู้ นอกจากนี้ ครูยังดำเนินการติดตามและตรวจสอบการทำแบบฝึกหัดและชิ้นงานของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาตนเองของนักเรียนแต่ละคน รวมถึงการทบทวนภาระงานที่ได้รับมอบหมาย และเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ในชั่วโมงถัดไป กระบวนการเหล่านี้ช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง เสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และการสื่อสาร อีกทั้งยังทำให้ครูสามารถประเมินผลการเรียนรู้รายบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ในอนาคตได้อย่างเหมาะสม

2.5 วัดและประเมินผลระหว่างและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบันทึกผลการจัดการเรียนรู้หลัง การเรียนการสอน

โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ได้ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งระหว่างและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านระบบ DLTV อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมีครูผู้สอนมากกว่าร้อยละ 85 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง ในระหว่างการจัดการเรียนรู้ ครูจะสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของนักเรียน ตั้งคำถามเพื่อวัดความเข้าใจ และตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนในแต่ละกิจกรรมอย่างใกล้ชิด หลังจบบทเรียน ครูและนักเรียนจะร่วมกันสรุปสาระสำคัญ และสาระความรู้ที่ได้จากบทเรียน ผ่านการสนทนา การตอบคำถามรายบุคคล และกิจกรรมสะท้อนความรู้ เช่น การเขียนสรุป การตอบแบบฝึกหัด หรือการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ครูจะตรวจสอบแบบฝึกหัดและชิ้นงานของนักเรียนเป็นรายบุคคล พร้อมให้ข้อเสนอแนะทันที และใช้ข้อมูลจากการประเมินเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป รวมถึงการทบทวนภาระงานและความเข้าใจของผู้เรียนในบทเรียนก่อนหน้า เพื่อเตรียมความพร้อมสู่บทเรียนถัดไป ทุกครั้งหลังการสอน ครูจะบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ เช่น ความสำเร็จของผู้เรียน ปัญหาที่พบ แนวทางการปรับปรุง ตลอดจนพฤติกรรมการเรียนรู้ในแต่ละวันลงในบันทึกประจำชั้นหรือแบบฟอร์มการติดตามผล เพื่อใช้ในการประเมินผลระยะยาวและรายงานต่อฝ่ายบริหารหรือผู้เกี่ยวข้องแนวทางดังกล่าวนี้ช่วยให้การวัดผลและประเมินผลมีความครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับแนวทางการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2.6 จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้หรือให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นักเรียน

โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่มีแนวทางในการส่งเสริมความสำเร็จของผู้เรียนอย่างทั่วถึง ด้วยการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมและให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นักเรียนที่ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามแผนการสอน โดยครูมากกว่าร้อยละ 85 ได้นำผลการวัดและประเมินผลจากการเรียนในชั้นเรียน DLTV มาวิเคราะห์และวางแผนการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมอย่างเป็นระบบ ครูจัดทำตารางสอนซ่อมเสริมแยกเป็นรายชั้นหรือรายกลุ่ม โดยอิงตามจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องของนักเรียนแต่ละคน พร้อมทั้งใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การสอนแบบตัวต่อตัว การใช้สื่อเสริมบทเรียน ใบงานเฉพาะกิจ การเรียนรู้แบบกลุ่มย่อย หรือการใช้สื่อดิจิทัลเพิ่มเติม เพื่อให้เหมาะสมกับระดับความสามารถและรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน นอกจากการสอนซ่อมเสริมแล้ว โรงเรียนยังมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้เพิ่มเติมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การใช้แบบฝึกทักษะ หรือการมอบหมายโครงงานสั้น ๆ เพื่อเสริมความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ครูจะบันทึกผลการดำเนินงาน กิจกรรมที่จัด และผลการพัฒนาของนักเรียนไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการติดตามและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ต่อไป การดำเนินการเหล่านี้ช่วยให้นักเรียนที่มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนหรือยังไม่บรรลุผลการเรียนรู้ สามารถฟื้นฟูและพัฒนาทักษะของตนได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพ และยังเป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการบริหารจัดการ

3.1 การบริหารจัดการ

โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ได้ดำเนินการบริหารจัดการการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) อย่างเป็นระบบ โดยมีการวางแผนและกำหนดนโยบายการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และแผนการศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนได้กำหนด วิสัยทัศน์ และ พันธกิจ อย่างชัดเจน โดยมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่มีคุณภาพ มีการกำหนด เป้าหมาย ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ ตลอดจนจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ แผนปฏิบัติการประจำปี ที่สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ผ่าน DLTV อย่างหลากหลาย เช่น โครงการพัฒนาทักษะการใช้สื่อดิจิทัล การซ่อมเสริมผู้เรียน และการอบรมครูผู้สอน ในด้านโครงสร้างการเรียนการสอน โรงเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา และ โครงสร้างเวลาเรียน ให้สอดคล้องกับโรงเรียนต้นทางของมูลนิธิฯ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนและทรัพยากรที่มีอยู่ โรงเรียนมีการจัดชั้นเรียนและจัดสรรครูเข้าสอนตามจำนวนบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่จัดให้นักเรียนต่างระดับชั้นเรียนรวมกันเพื่อรับสัญญาณโทรทัศน์จากเครื่องเดียวกัน ทั้งนี้ ครูที่ต้องสอนมากกว่าหนึ่งชั้นเรียนมีการวางแผนการใช้เวลาและการควบคุมดูแลนักเรียนในแต่ละชั้นอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ด้านเทคโนโลยี โรงเรียนมีการวางแผน การบำรุงรักษาวัสดุและอุปกรณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทางไกลอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านฮาร์ดแวร์ เช่น โทรทัศน์ กล่องรับสัญญาณ และระบบไฟฟ้า รวมถึงซอฟต์แวร์และระบบเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ ยังมีการวางแผน ป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านเทคนิค ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้ โดยจัดเตรียมแนวทางการสำรองข้อมูล หรือการเรียนรู้ทดแทนหากเกิดเหตุขัดข้อง การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบในลักษณะนี้ ช่วยให้โรงเรียนสามารถขับเคลื่อนการเรียนการสอนผ่าน DLTV ได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ และสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลได้อย่างทั่วถึง

3.2 การมีส่วนร่วม

โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการสร้างความตระหนักและความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งคณะครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ DLTV ให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารได้นำผลการ วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ เช่น ปัญหาด้านเทคนิค ความพร้อมของอุปกรณ์ บุคลากร และพฤติกรรมของผู้เรียน มาพิจารณาและวางแผนปรับกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ชนบท โดยยึดหลักความเป็นจริงและข้อจำกัดที่มีอยู่ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจที่ถูกต้อง ผู้บริหารและครูได้จัด ประชุมชี้แจงและสร้างความเข้าใจร่วมกัน เกี่ยวกับระบบ วิธีการ และเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ผ่าน DLTV ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด โดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มสำคัญในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนที่บ้าน และคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทในการสนับสนุนทรัพยากรในการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนยังเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาได้เสนอความคิดเห็น และร่วมแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน DLTV อย่างสม่ำเสมอ เช่น ผ่านการประชุมผู้ปกครอง และการประชุมกรรมการสถานศึกษา โดยข้อมูลที่ได้รับจะถูกนำไปปรับปรุงแผนการดำเนินงานให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในลักษณะนี้ ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน สร้างความร่วมมืออย่างยั่งยืน

และนำไปสู่ความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ผ่าน DLTV ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

3.3 การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์

โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ให้ความสำคัญกับการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้ผ่านระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) อย่างครบถ้วนและเหมาะสม โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการวางแผน จัดหา และสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง โรงเรียนมีการจัดวางโทรทัศน์ให้เหมาะสมกับขนาดของห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นภาพและรับฟังเสียงจากครูต้นทางได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังมีการติดตั้งระบบ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและมีความเสถียร ครอบคลุมการใช้งานในทุกชั้นเรียน เพื่อรองรับการเรียนรู้ผ่านเว็บไซต์ DLTV และสื่อดิจิทัลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนในแต่ละวัน ด้านการดูแลรักษา โรงเรียนมีระบบ นิเทศ กำกับ และติดตาม การใช้งานอุปกรณ์อย่างใกล้ชิด ครูผู้สอนจะดำเนินการตรวจสอบและบำรุงรักษาอุปกรณ์เป็นประจำ เช่น โทรทัศน์ กล่องรับสัญญาณ สายไฟ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อให้สามารถใช้งานได้ดีอย่างต่อเนื่อง หากเกิดปัญหา โรงเรียนมีแนวทางในการซ่อมแซมและ แก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที ด้วยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือการจัดเจ้าหน้าที่ประจำเพื่อแก้ไขเบื้องต้น นอกจากนี้ ยังมีการ**ระ**ดมทรัพยากรจากภาคีเครือข่าย เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน เพื่อช่วยสนับสนุนงบประมาณหรืออุปกรณ์เพิ่มเติมในกรณีที่อุปกรณ์มีปัญหา หรือในกรณีที่ไม่มีครูดูแลชั้นเรียน โรงเรียนจะมีการจัดเวรครูหรือมอบหมายครูช่วยดูแลเสริมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนไม่สะดุด การดำเนินการดังกล่าวช่วยส่งเสริมให้ระบบ DLTV ของโรงเรียนดำเนินไปอย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

3.4 การส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษา

โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่มีแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการ อำนวยความสะดวกและสนับสนุน ด้านทรัพยากร สื่อ และกระบวนการเรียนรู้อย่างรอบด้าน ผู้บริหารนำการประชุมชี้แจงและจัดระบบการดำเนินงานร่วมกับครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดหา แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ ใบงาน คู่มือครู และวัสดุอุปกรณ์ ที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอน DLTV รวมถึงการจัดกิจกรรม ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้ครูได้มีโอกาสร่วมกันศึกษา วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารประกอบการเรียน ใบงาน และชมวิดีโอการสอนล่วงหน้าของครูต้นทาง เพื่อให้สามารถเตรียมการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้บริหารยังจัดหาและจัดสรรงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการเรียนรู้เพิ่มเติม เช่น ใบงาน ใบความรู้ รวมถึงการนำวัสดุในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับแผนการเรียนรู้ของ DLTV เพื่อให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน โรงเรียนยังจัดหาอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอน อย่างครบถ้วน เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องปริ้นเตอร์ หมึกพิมพ์ กระดาษ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ เพื่อให้ครูสามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างราบรื่นและต่อเนื่อง รวมถึงสามารถเตรียมเอกสาร ใบงาน และรายงานผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางดังกล่าวนี้สะท้อนถึงความเอาใจใส่และการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมศักยภาพครูให้สามารถจัดการเรียนรู้โดยใช้ DLTV ได้อย่างมีคุณภาพ และสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องภายในโรงเรียน

3.5 การนิเทศภายใน

โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ได้ดำเนินการนิเทศภายในเพื่อกำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยมีการจัดทำแผนการนิเทศภายในอย่างเป็นรูปธรรม ครอบคลุมทุกระดับชั้นเรียน พร้อมจัดทำ ปฏิทินการนิเทศ ที่ชัดเจน เพื่อให้การนิเทศเป็นไปตามรอบที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง การนิเทศดำเนินงานโดยผู้บริหารและคณะครูที่เกี่ยวข้อง โดยมีกระบวนการ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล การจัดการเรียนรู้ DLTV ตามแผนอย่างรอบด้าน มีการลงพื้นที่สังเกตชั้นเรียน วิเคราะห์เอกสารการสอน พฤติกรรมผู้เรียน รวมถึงการใช้สื่อและใบงานระหว่างการเรียนการสอน พร้อมทั้ง แจ้งผลการนิเทศให้ครูทราบ โดยทันทีเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่ ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือ ครูในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ทั้งในด้านเทคนิคการสอน การใช้สื่อ DLTV อย่างมีประสิทธิภาพ และการบริหารจัดการชั้นเรียน ในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนยังมีการจัดทำ รายงานสรุปผลการนิเทศ และนำผลการประเมินที่ได้มาใช้ประกอบในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ และบรรจุไว้ใน แผนปฏิบัติการประจำปี อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและตรงจุด นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมการอบรมและพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ และจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียน และร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาผู้เรียน

4. ด้านคุณภาพผู้เรียน

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามหลักสูตรสถานศึกษา

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยรวมตามหลักสูตรสถานศึกษาระดับ 3 ขึ้นไป ตามเกณฑ์การวัดประเมินผลของสถานศึกษา

ระดับชั้น	จำนวน นร. ทั้งหมด	จำนวนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละรายวิชาในระดับ 3 ขึ้นไป ปีการศึกษา 2567																			
		ภาษาไทย		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์		สังคมศึกษาฯ		ประวัติศาสตร์		สุขศึกษาฯ		ศิลปะ		การงาน		ภาษาอังกฤษ		เพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ป.1	10	10	100	10	100	10	100	10	100	10	100	10	100	10	100	10	100	10	100	10	100
ป.2	11	11	100	11	100	11	100	11	100	11	100	11	100	11	100	11	100	11	100	11	100
ป.3	8	8	100	8	100	8	100	8	100	8	100	8	100	8	100	8	100	8	100	8	100
ป.4	8	8	100	8	100	8	100	8	100	8	100	8	100	8	100	8	100	8	100	8	100
ป.5	13	12	92.31	12	92.31	12	92.31	12	92.31	12	92.31	12	92.31	12	92.31	12	92.31	12	92.31	12	92.31
ป.6	5	5	100	5	100	5	100	5	100	5	100	5	100	5	100	5	100	5	100	5	100
ค่าเฉลี่ย		9	98.72	9	98.72	9	98.72	9	98.72	9	98.72	9	98.72	9	98.72	9	98.72	9	98.72	9	98.72
ค่าเฉลี่ยรวม		98.72																			

4.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนนักเรียนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรในระดับดีขึ้นไป

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	จำนวนนักเรียนที่ได้ระดับดี ขึ้นไป	ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้ระดับดี ขึ้นไป
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	10	10	100
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	11	11	100
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	8	8	100
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	8	8	100
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	13	13	100
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	5	5	100
รวม	55	55	600
เฉลี่ย	9	9	100

4.3 การอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนนักเรียนที่มีความสามารถการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามหลักสูตรในระดับดีขึ้นไป

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	จำนวนนักเรียนที่ได้ระดับดี ขึ้นไป	ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้ระดับดี ขึ้นไป
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	10	10	100
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	11	11	100
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	8	8	100
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	8	8	100
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	13	12	100
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	5	5	92.31
รวม	55	54	592.31
เฉลี่ย	9	9	98.72

4.4 ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่าน DLTV ด้วยตนเอง กระตือรือร้นต่อการเรียน และเข้าเรียนได้ตรงตาม ตารางการเรียน

โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) โดยนักเรียนมากกว่าร้อยละ 98.72 สามารถปรับตัวและพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ผ่าน DLTV ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ โดยแสดงออกผ่านการตั้งใจรับชมบทเรียน สนใจเนื้อหาที่ถ่ายทอดจากครูโรงเรียนต้นทาง รวมถึงการตอบคำถาม พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูประจำชั้นและเพื่อนร่วมชั้นอย่างต่อเนื่อง มีพฤติกรรม เข้าเรียนตรงตามตารางเวลา ที่โรงเรียนกำหนดอย่างมีวินัย ทั้งในช่วงเช้าและหลังพักกลางวัน ไม่หลงลืมหรือขาดเรียนโดยไม่มีเหตุผล ในระหว่างการเรียน นักเรียนสามารถ ดำเนินการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามกิจกรรมที่ครูต้นทางและครูประจำชั้นกำหนด เช่น การทำใบงาน การค้นคว้าเพิ่มเติม การจดบันทึก

สาระสำคัญ และการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบในการจัดเตรียมอุปกรณ์ และทบทวนบทเรียนภายหลังจากการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ พฤติกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงความพร้อมในการเรียนรู้ของนักเรียน และเป็นผลจากการวางแผนจัดการเรียนรู้ของครูและการบริหารจัดการที่ดีของโรงเรียน ซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบต่อตนเอง และมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนนักเรียนที่สามารถเรียนรู้ผ่าน DLTV ด้วยตนเอง กระตือรือร้นต่อการเรียน และเข้าเรียนได้ตรงตามตารางการเรียน

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	จำนวนนักเรียนที่สามารถเรียนรู้ผ่าน DLTV ด้วยตนเอง กระตือรือร้นต่อการเรียน และเข้าเรียนได้ตรงตามตารางการเรียน	ร้อยละของจำนวนนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	10	10	100
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	11	11	100
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	8	8	100
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	8	8	100
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	13	12	100
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	5	5	92.31
รวม	55	54	592.31
เฉลี่ย	9	9	98.72

4.5 ผู้เรียนสามารถใช้และช่วยดูแลรักษาอุปกรณ์ DLTV ในการเรียนได้อย่างปลอดภัย

โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการใช้และดูแลรักษาอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ผ่านระบบ DLTV อย่างปลอดภัยและมีความรับผิดชอบ โดยนักเรียนมากกว่าร้อยละ 98.72 แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมในการใช้งานอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในห้องเรียน DLTV อย่างถูกวิธีและระมัดระวัง นักเรียนสามารถใช้อุปกรณ์ DLTV ได้อย่างเหมาะสม เช่น เปิด-ปิดโทรทัศน์ ใช้รีโมตคอนโทรล หรือเปิดเครื่องรับสัญญาณต่าง ๆ ภายใต้การดูแลของครูประจำชั้น โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย ทั้งยังมีความระมัดระวังในการใช้ปลั๊กไฟ สายเชื่อมต่อ และวัสดุอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ โดยตระหนักถึง ความปลอดภัยของตนเองและเพื่อนร่วมชั้น นอกจากนี้ นักเรียนยังมีส่วนร่วมในการ ดูแลและบำรุงรักษาอุปกรณ์ เช่น ช่วยกันทำความสะอาดบริเวณหน้าจอโทรทัศน์ โต๊ะวางอุปกรณ์ และพื้นที่การเรียนรู้ โดยไม่สัมผัสอุปกรณ์โดยไม่จำเป็น และจะรีบแจ้งครูเมื่อพบอุปกรณ์ชำรุดหรือใช้งานผิดปกติ การปลูกฝังพฤติกรรมเหล่านี้ เป็นผลจากการแนะแนวและส่งเสริมจากครูและโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ และสามารถเรียนรู้ผ่าน DLTV ได้อย่างปลอดภัยภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนนักเรียนที่สามารถใช้และช่วยดูแลรักษาอุปกรณ์ DLTV ในการเรียนได้อย่างปลอดภัย

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	จำนวนนักเรียนที่สามารถใช้และช่วยดูแลรักษาอุปกรณ์ DLTV ในการเรียนได้อย่างปลอดภัย	ร้อยละของจำนวนนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	10	10	100
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	11	11	100
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	8	8	100
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	8	8	100
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	13	12	100
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	5	5	92.31
รวม	55	54	592.31
เฉลี่ย	9	9	98.72

ส่วนที่ 2 รายงานผลการดำเนินการดำเนินวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

รายงานผลการดำเนินงานวิธีปฏิบัติงานเป็นเลิศ (Best Practices)

ชื่อผลงาน DLTV สร้างโอกาสแห่งการเรียนรู้สู่ความสำเร็จที่ยั่งยืน ด้วยการบริหารจัดการแบบ PDCA

ผู้เสนอผลงาน นายณัฐพล พุ่มพันธ์ และ นางสาวปานทิพย์ ดีเด่น

ตำแหน่ง ครู โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่

หน่วยงาน โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

1.1 ความเป็นมาและสภาพของปัญหา

ในยุคที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อระบบการศึกษา โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลและขาดแคลนครูผู้สอน โรงเรียนขนาดเล็กในถิ่นทุรกันดารจำนวนมากจำเป็นต้องปรับตัวและพึ่งพาแนวทางการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา หนึ่งในแนวทางสำคัญคือ “การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม” (DLTV) ซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินการภายใต้การสนับสนุนของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงศึกษาธิการอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ เป็นหนึ่งในโรงเรียนที่นำระบบ DLTV มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในหลายระดับชั้นมาอย่างต่อเนื่อง ด้วยความตั้งใจของผู้บริหารและคณะครูในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้กับนักเรียนในพื้นที่ชนบทห่างไกลที่มีทรัพยากรอย่างจำกัด อย่างไรก็ตาม แม้โรงเรียนจะมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาอย่างเต็มที่ แต่จากบริบทของพื้นที่และข้อจำกัดด้านทรัพยากร ย่อมส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนจึงเป็นภารกิจสำคัญในการวางแผนพัฒนาและขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาด้วย DLTV ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

จากการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2568 ของโรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่าสภาพปัญหาหลักที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการจัดการเรียนรู้และความสำเร็จในการใช้ DLTV ประกอบด้วยหลายด้าน โดยปัญหาลำดับแรกคือ ข้อจำกัดด้านทรัพยากรบุคลากร ปัจจุบันโรงเรียนมีนักเรียนเพียง 75 คน แต่มีชั้นเรียนตั้งแต่อนุบาล 2 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ทำให้จำเป็นต้องจัดครูทำหน้าที่สอนหลายระดับชั้นในเวลาเดียวกัน ครูจำนวน 7 คนยังไม่สามารถเพียงพอต่อการดูแลอย่างใกล้ชิดในทุกชั้นเรียน การใช้ DLTV จึงเป็นทางเลือกที่จำเป็นและเหมาะสม แต่ในทางปฏิบัติยังต้องอาศัยความสามารถของครูในการควบคุม ดูแลสนับสนุนผู้เรียนในระหว่างเรียนกับโรงเรียนต้นทาง ซึ่งเป็นภาระที่หนักและท้าทายอย่างยิ่ง ประเด็นที่สองคือข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์ โดยเฉพาะระบบอินเทอร์เน็ตที่ยังไม่เสถียร อุปกรณ์ DLTV บางรายการมีสภาพเก่า ต้องซ่อมบ่อย ส่งผลให้บางครั้งผู้เรียนไม่สามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การจัดโต๊ะเรียนและสภาพห้องเรียนบางส่วนยังไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ผ่านหน้าจอที่ต้องอาศัยสมาธิสูง ด้านที่สามคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน โดยเฉพาะในวิชาหลัก เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ จากข้อมูลในแผนปฏิบัติการ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 63.64 ได้ระดับคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สะท้อนถึงความจำเป็นในการปรับปรุงการสอนซ่อมเสริมและการติดตามประเมินผลอย่างเข้มข้น ปัญหาที่สี่คือ ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ที่ยังอยู่ในระดับไม่ต่อเนื่อง ซึ่งอาจเนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาและทรัพยากรของครอบครัวในพื้นที่ชนบท ที่ผู้ปกครอง

ส่วนใหญ่อาศัยรายได้จากอาชีพรับจ้างทั่วไป การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจในบทบาทของการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจึงเป็นสิ่งจำเป็น สุดท้ายคือ การพัฒนาศักยภาพของครู ที่ยังต้องการการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการใช้สื่อ DLTV การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และการใช้เทคโนโลยีประกอบการเรียนการสอนที่ทันสมัย

จากสภาพปัญหาและความจำเป็นข้างต้น โรงเรียนจึงจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนา ดังนี้ 1) การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในวิชาหลัก 2) การพัฒนาและปรับปรุงระบบการเรียนรู้ผ่าน DLTV ให้มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง 3) การส่งเสริมความพร้อมด้านอุปกรณ์ เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) การพัฒนาครูและบุคลากรให้สามารถจัดการเรียนรู้โดยใช้ DLTV ได้อย่างมีคุณภาพ และ 5) การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาให้เกิดความเข้าใจ สนับสนุน และมีบทบาทในการร่วมขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนได้อย่างแท้จริง การจัดลำดับปัญหาและกำหนดแนวทางแก้ไขที่ชัดเจนนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการพัฒนาแผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของโรงเรียนได้อย่างตรงจุด ทั้งยังเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2566–2580 นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงแนวนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามบริบทพื้นที่

กล่าวโดยสรุป สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ DLTV ของโรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการจัดการศึกษาแบบมีระบบและบูรณาการทุกภาคส่วนอย่าง

1.2 แนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนา

โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กในชนบท มีนักเรียนเพียง 75 คน และมีครูจำนวนน้อย ซึ่งไม่เพียงพอในบางกลุ่มสาระวิชา โดยเฉพาะในวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนมาโดยตลอด แม้โรงเรียนจะมีความพยายามในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โครงการพัฒนาการเรียนการสอน และโครงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา แต่ยังคงพบข้อจำกัดในเรื่องของจำนวนครูผู้สอนและความต่อเนื่องในการจัดการเรียนรู้

เพื่อแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน โรงเรียนจึงได้ศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศจากโรงเรียนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ ที่ประยุกต์ใช้ระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ควบคู่กับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการออกแบบแนวทางการพัฒนาของโรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ได้ยึดหลัก 3 ประการคือ (1) การสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ (2) การมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย และชุมชน และ (3) การใช้หลักการออกแบบที่มีเป้าหมายชัดเจน

แนวทางที่โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่จะนำไปใช้ ได้แก่

1. ออกแบบระบบการเรียนรู้ควบคู่ DLTV โดยปรับตารางเรียนให้เหมาะสมกับโครงสร้างชั้นเรียน พร้อมกำหนดบทบาทครูพี่เลี้ยงเพื่อสนับสนุนผู้เรียนอย่างใกล้ชิด

2. ส่งเสริมการจัดกิจกรรม Active Learning หลังเรียนผ่าน DLTV เช่น การทำแผนภาพความคิด การเล่าเรื่องด้วยคลิปสั้น และการใช้เกมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์และเข้าใจบทเรียนลึกซึ้งยิ่งขึ้น

3. ใช้เทคนิคการสอนแบบ PBL และกลุ่มย่อย ให้เหมาะสมกับวิถีของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนหลากหลายระดับอยู่ในห้องเดียวกัน

4. ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีการประเมินก่อนเรียน-หลังเรียน และมีการประชุม PLC ทุกเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนผลและปรับปรุงการสอน

5. สร้างเครือข่ายความร่วมมือ กับโรงเรียนใกล้เคียงและชุมชน โดยชุมชนมีส่วนร่วมทั้งด้านทรัพยากร เช่น จอทีวี โต๊ะเรียน และการสนับสนุนกิจกรรม

แนวทางนี้ไม่เพียงช่วยลดช่องว่างด้านครูผู้สอน แต่ยังเพิ่มโอกาสทางการเรียนรู้ให้กับนักเรียนอย่างเท่าเทียม เป็นการใช้เทคโนโลยีเป็นสะพานเชื่อมสู่คุณภาพการศึกษา พร้อมสร้าง “ต้นแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก” ที่สามารถขยายผลไปยังเครือข่ายในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ได้

จากการประเมินตนเองของโรงเรียนในปี 2566 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและการประเมินคุณภาพภายในในทุกมิติอยู่ในระดับ “ดีเลิศ” และ “ยอดเยี่ยม” โดยเฉพาะความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน จึงสะท้อนถึงศักยภาพในการพัฒนาโรงเรียนด้วยแนวทางที่ยั่งยืนและตอบโจทย์พื้นที่ชนบทอย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

2.1 วัตถุประสงค์

2.1.1 เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนผ่านระบบ DLTV

2.1.2 เพื่อบริหารจัดการระบบ DLTV อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

2.1.3 เพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับ DLTV

2.1.4 เพื่อสร้างแบบอย่างที่ดีของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ

2.2 เป้าหมาย

2.2.1 เป้าหมายเชิงปริมาณ

1) นักเรียนทุกคนได้รับการจัดการเรียนการสอนครบถ้วนทุกกลุ่มสาระ ผ่านระบบ DLTV ไม่น้อยกว่าร้อยละ 100

2) ครูทุกคนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควบคู่กับ DLTV ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90

3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–6 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

4) นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ย O-NET เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 3 จากค่าฐานเดิม

2.2.2 เป้าหมายเชิงคุณภาพ

1) นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีทักษะการคิดวิเคราะห์จากการใช้สื่อ DLTV ร่วมกับกิจกรรมเสริม

2) ครูมีทักษะในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning และ PBL (Problem-Based Learning) ที่สอดคล้องกับสื่อ DLTV

3) โรงเรียนมีรูปแบบการบริหารจัดการ DLTV ที่เป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และสามารถขยายผลได้

4) เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. วิธีดำเนินงาน

3.1 การออกแบบผลงาน

การออกแบบผลงานในครั้งนี้เกิดขึ้นจากความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาหลักของโรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่ขาดแคลนครูในกลุ่มสาระหลักอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์ และยังมีความหลากหลายทางพื้นฐานการเรียนรู้ร่วมกันภายในห้องเรียนเดียวกัน ส่งผลต่อการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ในบริบทเช่นนี้ โรงเรียนจำเป็นต้องเลือกใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สามารถตอบโจทย์ข้อจำกัดและสนับสนุนศักยภาพที่มีอยู่ให้เต็มที่ ซึ่งการนำระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) มาใช้ จึงถือเป็นโอกาสสำคัญที่จะสร้างความเสมอภาคในการเรียนรู้ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ครูได้เรียนรู้แนวทางการจัดการเรียนรู้ร่วมกับเทคโนโลยีในระดับที่เหมาะสม

หลักคิดในการออกแบบ

แนวคิดที่ใช้ในการออกแบบผลงานครั้งนี้ มีรากฐานมาจากทฤษฎีและหลักการทางการศึกษาที่ทันสมัยและใช้ได้จริงในบริบทโรงเรียนชนบท ได้แก่

- Blended Learning (Horn & Staker, 2015) : การเรียนรู้แบบผสมผสาน ซึ่งผนวกทั้งการเรียนผ่านสื่อเทคโนโลยี (DLTV) เข้ากับกิจกรรมในห้องเรียนที่ครูสามารถประยุกต์และเสริมเติมเต็มได้ ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ที่หลากหลายและลึกซึ้งยิ่งขึ้น
- Constructivism (Vygotsky, 1978): ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม
- Active Learning (Bonwell & Eison, 1991): การเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยครูจะเป็นผู้กระตุ้น ชี้นำ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์สาระสำคัญด้วยตนเอง
- PLC (Professional Learning Community): กระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน แบ่งปันประสบการณ์ และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาการเรียนการสอน

กระบวนการออกแบบอย่างเป็นระบบ

1. การวิเคราะห์บริบทโรงเรียน (SWOT Analysis)

- จุดแข็ง : มีทีมครูที่มีความมุ่งมั่น มีทรัพยากรพื้นฐานที่สามารถต่อยอดได้ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต
- จุดอ่อน : ขาดครูเฉพาะทางและความชำนาญด้านการสอนร่วมกับ DLTV
- โอกาส : DLTV เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตร และได้รับการสนับสนุนจากต้นทางอย่างต่อเนื่อง
- อุปสรรค : การเรียนรู้แบบพึ่งพาสื่อเทคโนโลยีล้วน ๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายถ้าไม่มีการเสริมกิจกรรม

2. การวางแผนร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

- จัดประชุมคณะครูและกรรมการสถานศึกษาเพื่อกำหนดทิศทางและกลยุทธ์
- ระดมความคิดเห็นจากผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นทาง

3. การออกแบบโครงสร้างหลักสูตรภายในโรงเรียน
- แบ่งตารางเรียนตามช่วงชั้น โดยพิจารณาช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเรียนผ่าน DLTV และเวลาสำหรับกิจกรรมเสริม
- สร้างกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งรายวิชา รายกลุ่ม และโครงการเฉพาะทาง เพื่อให้ตอบสนองความถนัดและศักยภาพของผู้เรียน

4. การจัดเตรียมทรัพยากรประกอบการเรียนรู้
- วางแผนการจัดหาอุปกรณ์ เช่น ทีวี เครื่องเสียง โต๊ะเรียน กล่องรับสัญญาณ DLTV
- เตรียมแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เช่น การเชิญปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้เชี่ยวชาญจากชุมชนเพื่อเสริมการเรียนรู้

5. การจัดทำคู่มือและแบบฟอร์มการสังเกต/ประเมินผล
- ครูร่วมกันจัดทำใบงาน กิจกรรมประเมิน และแบบติดตามผลที่สามารถใช้ร่วมกับ DLTV ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การเตรียมครูพี่เลี้ยง
- อบรมครูพี่เลี้ยงเพื่อให้สามารถกำกับ ดูแล และประเมินผลนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างการใช้ DLTV

3.2 การดำเนินงานตามกิจกรรม

การดำเนินงานตามกิจกรรมในโครงการพัฒนาการเรียนรู้ผ่านระบบ DLTV ของโรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ได้รับการวางแผนและดำเนินการตามกรอบแนวคิดของการพัฒนาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ชนบทห่างไกล โดยดำเนินการภายใต้กรอบการบริหารจัดการแบบวงจร PDCA (Plan – Do – Check – Act) ซึ่งแต่ละขั้นตอนจะมีรายละเอียดที่เชื่อมโยงกันอย่างมีระบบและต่อเนื่อง เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างยั่งยืน

1. การจัดการเรียนการสอนร่วมกับ DLTV อย่างเป็นระบบ

โรงเรียนได้นำระบบ DLTV มาใช้เป็นเครื่องมือหลักในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน โดยแบ่งตารางเรียนตามชั้นเรียนอย่างชัดเจน และมอบหมายหน้าที่ให้ครูพี่เลี้ยงคอยประคับประคอง ดูแล และเสริมความเข้าใจในเนื้อหาต่าง ๆ ที่ได้รับจาก DLTV ครูพี่เลี้ยงต้องเตรียมความพร้อมก่อนเรียนโดยศึกษาบทเรียนล่วงหน้า พร้อมทั้งจัดกิจกรรมเสริมที่เหมาะสมกับเนื้อหานั้น ๆ เช่น แบบฝึกหัด เกมการศึกษา การอภิปรายกลุ่มย่อย หรือกิจกรรมแสดงบทบาทสมมุติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการมีส่วนร่วมและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์

กิจกรรมการเรียนรู้เน้นการผสมผสานระหว่างการถ่ายทอดจาก DLTV และการจัดกิจกรรม Active Learning โดยโรงเรียนได้ออกแบบใบงานที่สอดคล้องกับเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และจัดให้มีการบ้านหรือกิจกรรมสะท้อนผลการเรียนรู้หลังบทเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถทบทวนเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้และประเมินตนเองได้

2. การส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

เพื่อเสริมสร้างความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามแนวทาง Active Learning เช่น
- การใช้เกมการศึกษาเพื่อฝึกคิด วิเคราะห์ เช่น เกมเรียงลำดับภาพตามเนื้อหา DLTV
- การเขียนสรุปบทเรียนในรูปแบบแผนผังความคิด (Mind Map)
- การวาดการ์ตูนสะท้อนเนื้อหาที่เรียน

- การทำวิดีโอคลิปเล่าเรื่อง "ฉันเรียนรู้อะไรจาก DLTV วันนี้"
- การให้ผู้เรียนลองสวมบทเป็นครูแล้วอธิบายบทเรียนซ้ำให้เพื่อนฟัง

กิจกรรมเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่ายกับการนั่งดูโทรทัศน์อย่างเดียว แต่เกิดการคิดและสังเคราะห์ความรู้ด้วยตนเอง รวมถึงสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน

3. การพัฒนาทักษะครูและ PLC ภายในโรงเรียน

ครูทุกคนในโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรม PLC (Professional Learning Community) อย่างต่อเนื่อง โดยมีการประชุมกลุ่มย่อยรายเดือนเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ผลการเรียนของผู้เรียน วางแผนพัฒนาบทเรียน แลกเปลี่ยนประสบการณ์การใช้ DLTV และเสนอแนวทางการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้

การอบรมภายในจัดโดยครูที่มีความชำนาญด้านเทคโนโลยี หรือผู้ที่เคยเข้าร่วมอบรมจากหน่วยงาน โดยเน้นหัวข้อ เช่น การสร้างใบงานจากเนื้อหา DLTV, การใช้เทคนิค Blended Learning, และการจัดกิจกรรมสะท้อนความคิด (Reflective Learning)

4. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

การดำเนินงานไม่อาจประสบผลสำเร็จหากไม่มีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน โรงเรียนจึงได้จัดกิจกรรมดังต่อไปนี้:

- ประชุมผู้ปกครองต้นภาคเรียน เพื่ออธิบายบทบาทของครอบครัวในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่าน DLTV
- จัดเวทีสรุปผลการเรียนรู้รายบุคคล โดยเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมฟังผลการประเมินและพูดคุยกับครูประจำชั้น
- เชิญผู้ปกครองและผู้นำชุมชนร่วมชมกิจกรรมแสดงผลงานนักเรียน เช่น นิทรรศการสรุปบทเรียน การประกวด Mind Map
- ขอความร่วมมือจากชุมชนในการบริจาคอุปกรณ์ เช่น จอทีวี โต๊ะเรียน กล่องสัญญาณ หรือสื่อการเรียนรู้

5. การประเมินผลอย่างต่อเนื่องและใช้ผลประเมินในการพัฒนา

ทุกกิจกรรมในโครงการ DLTV มีการประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน โดยเครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย

- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชา
- แบบประเมินพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของนักเรียน
- แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครอง นักเรียน และครู
- แบบประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูพี่เลี้ยง

ผลประเมินถูกนำไปใช้ในการปรับปรุงกิจกรรม เช่น การปรับตารางเวลาเรียน การเพิ่มกิจกรรมเสริมในรายวิชาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ และการอบรมเพิ่มเติมให้ครูในด้านที่ยังมีข้อจำกัด

6. การขยายผลสู่เครือข่าย

เมื่อโรงเรียนสามารถออกแบบกิจกรรมและดำเนินการใช้ DLTV ได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว โรงเรียนจึงได้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนใกล้เคียง เช่น

- จัดเวทีถ่ายทอดประสบการณ์แก่โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน
- ร่วมจัดนิทรรศการในงานประชุมวิชาการของกลุ่มโรงเรียน
- สาธิตการจัดกิจกรรม Active Learning หลัง DLTV ให้ครูในกลุ่มโรงเรียนดูเป็นตัวอย่าง

กิจกรรมทั้งหมดนี้เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และออกแบบโดยใช้แนวคิดทางการศึกษาที่เชื่อถือได้ เป็นกระบวนการที่สะท้อนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และสามารถขับเคลื่อนสู่ความยั่งยืนในอนาคต

3.3 ประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

การประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินงานโครงการ DLTV ของโรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่เน้นการวิเคราะห์ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน การพัฒนาทักษะของครู การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง รวมถึงผลลัพธ์ด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถสรุปเป็นองค์ประกอบสำคัญ ต่อไปนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

จากการใช้ระบบ DLTV ควบคู่กับกิจกรรมเสริม ครูพี่เลี้ยง และการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ตัวชี้วัดสำคัญ ได้แก่

- คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในรายวิชาหลัก (ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ) เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 10–15
- นักเรียนระดับชั้น ป.6 มีคะแนน O-NET เพิ่มจาก 42.8% (ปี 2566) เป็น 55.7% (ปี 2567)
- นักเรียนสามารถสรุปบทเรียนและนำเสนอความรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การวาด Mind Map, การนำเสนอคลิปวิดีโอ, และบทบาทสมมุติ

2. การพัฒนาทักษะครูผู้สอน

การพัฒนาครูภายใต้โครงการนี้ส่งผลอย่างชัดเจนต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยเฉพาะ

- ครูสามารถใช้ DLTV ร่วมกับการจัดกิจกรรมเสริมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ร้อยละ 100 ผ่านเกณฑ์การประเมินภายในระดับ “ดีมาก”
- ครูมีความสามารถในการออกแบบใบงาน กิจกรรมกลุ่ม และแบบประเมินที่สอดคล้องกับสื่อ DLTV ได้อย่างเหมาะสม
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีพื้นฐาน เช่น การค้นคว้าสื่อเสริม การใช้โปรแกรมออกแบบกิจกรรม (Canva, PowerPoint) ได้เพิ่มขึ้นชัดเจน
- มีการจัดกิจกรรม PLC ภายในโรงเรียนเฉลี่ยเดือนละ 1 ครั้ง ซึ่งช่วยให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้และวางแผนพัฒนาร่วมกันได้อย่างต่อเนื่อง

3. พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้นจากกระบวนการที่เน้นการมีส่วนร่วม เช่น

- มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น ไม่แค่เฝ้าดู DLTV แต่มีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อนร่วมชั้น
- กล้าแสดงออก ถามคำถาม แสดงความคิดเห็น และอธิบายบทเรียนด้วยภาษาของตนเอง
- มีความสามารถในการทำงานเป็นทีมผ่านกิจกรรมกลุ่มย่อย เช่น การสร้างโครงงานสั้น ๆ หรือการเล่าเรื่องเป็นกลุ่ม
- สามารถใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ในการตอบคำถามปลายเปิด สรุปบทเรียน และเชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิตจริง

4. คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน

คุณภาพของระบบการจัดการเรียนรู้ได้รับการยอมรับจากทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยมีผลที่สังเกตได้ชัดเจน คือ

- การจัดตารางเรียน DLTV เป็นระบบ มีความยืดหยุ่นและตอบโจทย์ความหลากหลายของผู้เรียน
- ครูพี่เลี้ยงมีการติดตามประเมินผลเป็นรายบุคคล มีแฟ้มสะสมงานและบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนเป็นประจำ
- มีการจัดประชุมวางแผนรายเดือนร่วมกันระหว่างครู ผู้บริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษา

5. ความพึงพอใจและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

- ผู้ปกครองร้อยละ 92 แสดงความพึงพอใจต่อการใช้ DLTV ร่วมกับกิจกรรมในชั้นเรียน โดยเฉพาะความเปลี่ยนแปลงในด้านการเรียนรู้และความกล้าแสดงออกของบุตรหลาน
- ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เช่น งานแสดงผลงานนักเรียน นิทรรศการสรุปบทเรียน และการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทาง Facebook

6. การประเมินเปรียบเทียบก่อน–หลังโครงการ

โรงเรียนได้ใช้การประเมินเปรียบเทียบข้อมูลก่อนและหลังดำเนินโครงการ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ซึ่งพบว่า

- นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำในปี 2566 (ระดับต่ำกว่า 40%) ลดลงจาก 38% เหลือเพียง 19% ในปี 2567
- จำนวนนักเรียนที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งครูพี่เลี้ยงเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 74
- จำนวนครูที่สามารถจัดทำแผนการสอนบูรณาการกับ DLTV ได้ด้วยตนเองเพิ่มจาก 2 คน เป็น 6 คน จากทั้งหมด 7 คน

7. การพัฒนาสู่ความยั่งยืน

ผลลัพธ์ของการดำเนินงานในระยะเวลา 1 ปีการศึกษานี้ แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนสามารถใช้ DLTV เป็นฐานในการออกแบบการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และสามารถต่อยอดสู่ความยั่งยืนได้ ดังนี้

- มีต้นแบบกิจกรรมเสริมหลังกิจกรรม DLTV ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ในโรงเรียนอื่น
- ครูสามารถจัดทำคู่มือกิจกรรม Active Learning ร่วมกับ DLTV สำหรับใช้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–6 ได้อย่างครอบคลุม
- นักเรียนมีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และสามารถสื่อสารแนวคิดผ่านช่องทางดิจิทัลได้
- โรงเรียนมีแผนพัฒนาต่อเนื่องปีถัดไป โดยเชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ด้วยองค์ประกอบข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการดำเนินโครงการ DLTV ที่มีการออกแบบอย่างเป็นระบบ ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีการประเมินผลรอบด้าน สามารถส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน และสามารถพัฒนาให้เป็นรูปแบบต้นแบบการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กในอนาคต

3.4 การใช้ทรัพยากร

การใช้ทรัพยากรของโรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ในการดำเนินโครงการ DLTV เป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร และอุปกรณ์ต่าง ๆ การบริหารจัดการทรัพยากรจึงต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วม และการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ซึ่งสามารถอธิบายได้ในหัวข้อหลักดังต่อไปนี้

1. การใช้ทรัพยากรด้านบุคลากร

บุคลากรถือเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนครูจำกัด โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ได้ใช้กลยุทธ์การวางบทบาทของครูพี่เลี้ยงเพื่อเสริมกำลังให้กับระบบ DLTV อย่างมีประสิทธิภาพ ครูแต่ละคนได้รับมอบหมายให้ดูแลชั้นเรียนและกลุ่มสาระที่ตนถนัด พร้อมทั้งทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยสอน กำกับ และประเมินผลผู้เรียนควบคู่กับสื่อ DLTV

มีการอบรมภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการใช้เทคโนโลยี การสร้างใบงาน และการประเมินผลการเรียนรู้ ครูผู้มีความรู้เฉพาะทางหรือเคยอบรมมาก่อนจะเป็นพี่เลี้ยงให้ครูคนอื่นภายใต้รูปแบบ PLC (Professional Learning Community) ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเป็นธรรมชาติ

2. การใช้ทรัพยากรด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยี

โรงเรียนได้ใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์ DLTV ที่ได้รับการสนับสนุน เช่น จอทีวี เครื่องรับสัญญาณดาวเทียม และอุปกรณ์การเรียนรู้ที่มีอยู่เดิมอย่างเต็มที่ โดยมีการบำรุงรักษาและตรวจสอบให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานเสมอ ในกรณีที่มีอุปกรณ์ชำรุด โรงเรียนจะใช้ทรัพยากรจากชุมชน เช่น ขอยืมอุปกรณ์จากวัดหรือผู้ปกครองที่มีความพร้อม

ในกรณีที่อุปกรณ์มีจำนวนจำกัด โรงเรียนจะจัดตารางสลับเวลาเรียน หรือจัดกลุ่มย่อยให้นักเรียนเรียนร่วมกัน โดยมีครูคอยเสริมกิจกรรมควบคู่ อาทิ การดูคลิปย้อนหลังจาก YouTube ช่อง DLTV หรือการเรียนรู้เสริมจากสื่อแผ่นพับ หนังสือแบบฝึกหัด และกิจกรรมวาดภาพประกอบบทเรียน

3. การระดมทรัพยากรจากชุมชนและเครือข่าย

การมีส่วนร่วมของชุมชนถือเป็นกลยุทธ์สำคัญในการเพิ่มพูนทรัพยากรที่มีจำกัด โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ได้เชิญผู้ปกครองร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา และจัดเวทีประชุมทุกภาคเรียนเพื่อชี้แจงแผนการใช้ DLTV และขอรับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ เช่น

- การจัดหาสื่อการเรียนรู้ท้องถิ่น เช่น นิทานพื้นบ้าน หนังสือวัฒนธรรมชุมชน
- การจัดอาสาสมัครมาร่วมสอนเสริมหรือช่วยฝึกทักษะนักเรียน

4. การบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

แม้งบประมาณที่ได้รับจากภาครัฐจะมีจำกัด แต่โรงเรียนได้บริหารจัดการงบประมาณอย่างรัดกุม โปร่งใส และเน้นประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน งบประมาณถูกจัดสรรสำหรับ

- ค่าซ่อมแซมบำรุงอุปกรณ์ DLTV
- การจัดกิจกรรมเสริม เช่น ค่ายวิทยาศาสตร์ ค่ายภาษาอังกฤษ
- การอบรมครูพี่เลี้ยงด้านการใช้สื่อเทคโนโลยี และการพัฒนาแผนการเรียนรู้

นอกจากนี้ โรงเรียนยังเขียนโครงการเสนอของบประมาณเพิ่มเติมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในชุมชน โดยเน้นเป้าหมายเพื่อการศึกษาและสร้างโอกาสให้กับนักเรียนในพื้นที่ห่างไกล

5. การจัดการทรัพยากรเวลาและตารางกิจกรรม

การจัดการเวลาเรียนและตารางกิจกรรมเป็นการใช้ทรัพยากรที่สำคัญและท้าทายอย่างยิ่งในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนได้จัดทำตารางเรียน DLTV โดยพิจารณาความเหมาะสมของช่วงเวลาเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้น และจัดให้มีช่วงเวลาสำหรับกิจกรรมเสริม เช่น การวาดภาพประกอบบทเรียน การอภิปรายกลุ่ม หรือกิจกรรมสรุปบทเรียนแบบกลุ่ม

เวลาเรียนไม่ได้จำกัดเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังเปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน เช่น การใช้หน้าอาคารเป็นมุมเรียนรู้ การเดินสำรวจชุมชนเพื่อทำกิจกรรม Project-Based Learning (PBL) และการเรียนรู้จากผู้รู้ในชุมชน

6. การประเมินผลการใช้ทรัพยากร

โรงเรียนได้จัดระบบติดตามและประเมินการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นระบบ โดยมีแบบฟอร์มบันทึกการใช้สื่อ อุปกรณ์ และผลการเรียนของนักเรียนประกอบการวิเคราะห์ทุกสิ้นภาคเรียน นอกจากนี้ยังมีการประชุมครูและกรรมการสถานศึกษาเพื่อรับฟังผลสะท้อนจากผู้ใช้โดยตรง และนำไปสู่การปรับปรุงการบริหารจัดการทรัพยากรในรอบถัดไป

การใช้ทรัพยากรของโรงเรียนจึงไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการจัดหาให้เพียงพอเท่านั้น แต่เป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ภายใต้แนวคิด “น้อยแต่เพียงพอ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง”

7. สู่การเป็นต้นแบบของโรงเรียนขนาดเล็ก

ผลจากการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่สามารถเป็นต้นแบบในการใช้ DLTV ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โรงเรียนได้จัดทำคู่มือการใช้ทรัพยากรเพื่อการจัดกิจกรรม DLTV อย่างมีประสิทธิภาพ และเผยแพร่ผ่านเครือข่าย Facebook

การใช้ทรัพยากรจึงไม่เพียงแต่สนับสนุนการเรียนรู้ในระยะสั้นเท่านั้น แต่ยังเป็นรากฐานของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างแท้จริง

4. ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

การดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนรู้ผ่านระบบ DLTV ควบคู่กับกิจกรรมเสริมในโรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ได้แสดงผลลัพธ์ในทางที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พัฒนาทักษะครู การบริหารจัดการภายในโรงเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งสามารถสรุปผลที่เกิดตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้ ดังนี้

4.1 ผลที่เกิดตามวัตถุประสงค์

4.1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้น

- คะแนนเฉลี่ย O-NET ของนักเรียนชั้น ป.6 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 42.8 (ปี 2566) เป็นร้อยละ 55.7 (ปี 2567)

- คะแนนรายวิชาภายในในกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 10–15

4.1.2 นักเรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนครบทุกกลุ่มสาระ 100%

- ทุกชั้นเรียนสามารถรับชม DLTV และได้รับใบงานกิจกรรมเสริมทุกหน่วยการเรียน

4.1.3 ครูสามารถจัดกิจกรรมเสริมควบคู่กับ DLTV ได้ คิดเป็นร้อยละอย่างมีประสิทธิภาพไม่น้อยกว่าร้อยละ 90

- ครูทุกคนได้รับการอบรมและจัดทำแผนกิจกรรมเสริมครบถ้วนตามโครงสร้างรายวิชา

4.1.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครอง

- ร้อยละ 92 ของผู้ปกครองแสดงความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะผู้เรียน
- นักเรียนร้อยละ 95 สะท้อนว่าเข้าใจเนื้อหามากขึ้นเมื่อมีครูพี่เลี้ยงช่วยอธิบายหลังรับชม DLTV

เกณฑ์การประเมินที่ใช้

- การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน-หลังเรียน
- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน
- แบบประเมินคุณภาพการจัดกิจกรรมของครูพี่เลี้ยง
- แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง (นักเรียน/ผู้ปกครอง/ครู)
- การประเมิน PLC และการสะท้อนผลการพัฒนาวิชาชีพครู

การแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน / พัฒนาคุณภาพการศึกษา

- ลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา: เด็กทุกคนได้รับการเรียนรู้จากครูต้นแบบ DLTV อย่างเท่าเทียม
- พัฒนาทักษะผู้เรียนอย่างรอบด้าน: นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ สื่อสาร และทำงานกลุ่มดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด
- พัฒนาครูให้มีศักยภาพในด้านการใช้เทคโนโลยีการศึกษา: ครูจัดกิจกรรมได้หลากหลาย มีการออกแบบใบงานที่มีคุณภาพ และสามารถสะท้อนผลได้อย่างเป็นระบบ
- สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน: มีการจัดประชุม PLC อย่างต่อเนื่อง มีเวทีแสดงผลงานนักเรียนทุก 2 เดือน
- ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง: ทั้งในการจัดหาอุปกรณ์ สนับสนุนงบประมาณ และเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

ภาพรวมของการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

ทุกองค์ประกอบของการดำเนินงานแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันชุมชนก็เกิดความภาคภูมิใจและมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นว่า โครงการพัฒนาการเรียนรู้ด้วย DLTV ของโรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่สามารถบรรลุเป้าหมายอย่างครบถ้วน และยังมีศักยภาพในการขยายผลสู่โรงเรียนขนาดเล็กอื่น ๆ อย่างยั่งยืน

4.2 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันทั้งโรงเรียน ซึ่งการออกแบบและดำเนินโครงการ DLTV ทำให้ครูทุกคนต้องร่วมกันวางแผนกิจกรรม พัฒนาสื่อ และประเมินผล ทำให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) อย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับรายวิชาและข้ามกลุ่มสาระ จึงเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ในหมู่ครูอย่างเป็นระบบ

2. สร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับนักเรียน โดยนักเรียนได้เรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีที่หลากหลายและมีกิจกรรมเสริมที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ ฝึกคิดวิเคราะห์ และนำเสนอผลงานของตนเองต่อหน้าสาธารณะ

3. เสริมสร้างความร่วมมือภายในองค์กร จากการดำเนินงานทุกขั้นตอนต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู บุคลากร และกรรมการสถานศึกษา ทำให้เกิดความเข้าใจและการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ส่งผลให้โรงเรียนมีความเป็นเอกภาพในการพัฒนา

4. ชุมชนและผู้ปกครองมีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียน ซึ่งชุมชนได้รับรู้กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน และมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การบริจาคอุปกรณ์ การเป็นวิทยากร หรือการเข้าร่วมกิจกรรมแสดงผลงานนักเรียน

5. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา

หนึ่งในปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่สุดของการดำเนินงานโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วย DLTV ในโรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ คือบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารแสดงออกถึงภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ วางแนวทาง และผลักดันการใช้ DLTV ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมได้ ผู้บริหารมีบทบาทในการประเมินบริบทของโรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่ขาดแคลนครู และมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร จึงเลือกใช้ระบบ DLTV เพื่อเติมเต็มช่องว่างทางการเรียนรู้ของนักเรียน พร้อมวางโครงสร้างการดำเนินงานให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลังชม DLTV โดยใช้แนวคิด PLC เป็นเครื่องมือในการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ในด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ แม้งบประมาณมีจำกัด แต่สามารถบูรณาการการสนับสนุนจากชุมชน หรือการซ่อมบำรุงอุปกรณ์ DLTV ได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ผู้บริหารยังประสานเครือข่ายภายนอก เช่น สพป. อปท. และโรงเรียนเครือข่าย เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และเปิดเวทีให้ครูและนักเรียนแสดงผลงานในที่สาธารณะ ซึ่งช่วยสร้างแรงบันดาลใจและความภาคภูมิใจแก่บุคลากรและนักเรียน สุดท้าย ผู้บริหารยังเป็นผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ร่วมมือกันทั้งโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการจัดประชุมครูรายเดือน การรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง และการสนับสนุนกิจกรรมของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ภาวะผู้นำลักษณะนี้เป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้ DLTV ถูกใช้เป็นเครื่องมือยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน

2. ครูและบุคลากรทางการศึกษา

ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นกลไกหลักที่ผลักดันให้การดำเนินโครงการ DLTV ประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง เพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด และเป็นผู้แปลงเนื้อหาจากระบบ DLTV ให้สอดคล้องกับบริบทของห้องเรียน ครูในโรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ได้แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาและปรับบทบาทตนเองจากผู้สอนมาเป็นผู้เอื้ออำนวยการเรียนรู้ ครูมีการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนการสอนทุกวัน โดยศึกษาบทเรียน DLTV ล่วงหน้า ออกแบบใบงาน และวางแผนกิจกรรมเสริมที่เหมาะสมกับ

ระดับชั้น รวมถึงกำหนดวิธีการประเมินผลที่เหมาะสมกับนักเรียนในบริบทชนบท โดยเฉพาะการเรียนรู้แบบกลุ่ม การใช้คำถามปลายเปิด และกิจกรรมสรุปบทเรียนแบบ Active Learning ความสามารถของครูไม่จำกัดเฉพาะความเข้าใจเนื้อหา แต่ยังรวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ครูหลายคนพัฒนาทักษะการใช้สื่อดิจิทัล เช่น การตัดต่อวิดีโอ การใช้โปรแกรมออกแบบใบงาน และการใช้เครื่องมือออนไลน์เพื่อเพิ่มความน่าสนใจในการเรียน เช่น Kahoot, Canva หรือ Google Form แม้ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีอินเทอร์เน็ตตลอดเวลา ครูก็ยังสามารถสร้างกิจกรรมที่ไม่พึ่งพาเทคโนโลยีอย่างสมดุล นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมในการประชุม PLC เป็นประจำทุกเดือนทำให้ครูสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ มีการสังเกตชั้นเรียนร่วม วิเคราะห์ปัญหาและออกแบบแนวทางแก้ไขร่วมกัน ครูยังจัดทำแฟ้มสะสมงาน สำหรับนักเรียนแต่ละคนเพื่อติดตามพัฒนาการ และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ความเสียสละ อดทน และการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครูโรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ คือหัวใจที่แท้จริงของความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ผ่าน DLTV ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างเท่าเทียม

3. ผู้เรียน

ผู้เรียนถือเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้และเป็นผู้รับผลโดยตรงจากการดำเนินโครงการ DLTV ความสำเร็จของโครงการขึ้นอยู่กับการตอบสนอง การปรับตัว และการมีส่วนร่วมของผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนในโรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ความตั้งใจ และความรับผิดชอบต่อตนเองที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน แม้จะอยู่ในพื้นที่ห่างไกล นักเรียนสามารถปรับตัวต่อการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาได้อย่างดี โดยมีความสนใจในการชมบทเรียนผ่าน DLTV และมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ครูออกแบบประกอบ เช่น การทำใบงานรายวิชา การสรุปบทเรียน การอภิปรายกลุ่ม และการสร้างผลงาน เช่น แผนภาพความคิด โปสเตอร์ หรือคลิปวิดีโอสั้น ผู้เรียนยังพัฒนาทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม และการนำเสนอผลงานต่อหน้าชุมชนและเพื่อนร่วมชั้น การเปิดเวทีแสดงผลงานและจัดนิทรรศการในโรงเรียนทำให้นักเรียนมีความมั่นใจมากขึ้น กล้าแสดงออก และมีความภาคภูมิใจในตนเอง ครูได้สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านแบบบันทึกและแบบประเมินพฤติกรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าในหลายด้าน เช่น ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความสนใจใฝ่รู้ และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนยังมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อครูและเพื่อน ๆ มีจิตสำนึกที่ดีต่อการเรียนรู้ และพร้อมให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของโรงเรียนทั้งในและนอกเวลาเรียน ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

4. ผู้ปกครองและชุมชน

ความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนเป็นแรงสนับสนุนที่สำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของการดำเนินโครงการ DLTV โดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ชนบท ซึ่งความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสามารถแปรเปลี่ยนเป็นพลังของการเรียนรู้ร่วมกันได้อย่างแท้จริง ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลานอย่างต่อเนื่อง เช่น การติดตามผลการเรียน การสนับสนุนให้ทำการบ้านและใบงาน การเข้าร่วมประชุมผู้ปกครอง และการเข้าร่วมกิจกรรมแสดงผลงานของนักเรียน โดยเฉพาะเวทีนิทรรศการประจำภาคเรียน ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เห็นพัฒนาการของนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ในด้านทรัพยากร ผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทในการบริจาควัสดุสำหรับกิจกรรมเสริม นอกจากนี้ยังช่วยซ่อมแซมอาคาร สายไฟ เป็นระยะ ผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน อสม. หรือครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ยังเข้าร่วมเป็นวิทยากรพิเศษในการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อเชื่อมโยงองค์ความรู้จากชุมชนสู่ห้องเรียน เช่น การสอนการทำไม้กวาดทางมะพร้าว การร้องเพลงพื้นบ้าน หรือการจัดกิจกรรมโครงงานวิทยาศาสตร์จากวัสดุธรรมชาติ การมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ทำให้โรงเรียนไม่ได้เป็นเพียงสถาบันการศึกษา แต่เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของ

ชุมชนอย่างแท้จริง ทั้งยังสร้างความภาคภูมิใจและความผูกพันที่มั่นคงระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนในระยะยาว

5. สถานศึกษา

สถานศึกษาในฐานะองค์กรหลักในการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษา เป็นปัจจัยที่หลอมรวมพลังจากทุกภาคส่วนให้เกิดการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีทรัพยากรจำกัด สถานศึกษาต้องมีบทบาททั้งด้านการบริหารจัดการ การวางแผนกลยุทธ์ และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่มีการวางโครงสร้างการบริหารภายในที่ชัดเจน มีคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามาร่วมวางแผนและตรวจสอบการดำเนินงาน ขณะเดียวกันก็มีการมอบหมายงานภายในแก่ครูอย่างเป็นระบบตามความถนัด เช่น ครูดูแลระบบ DLTV ครูพี่เลี้ยง ครูออกแบบกิจกรรมเสริม ทำให้ทุกคนมีบทบาทและรู้หน้าที่ของตน ส่งผลให้การขับเคลื่อนงานเป็นไปอย่างมีทิศทาง ด้านการพัฒนาภายใน โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม PLC การประชุมวางแผนร่วมกัน และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันทั้งองค์กร ทั้งในด้านการออกแบบบทเรียน การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลการสอน ซึ่งล้วนเป็นรากฐานของการเปลี่ยนผ่านสู่สถานศึกษาที่มีคุณภาพ สถานศึกษายังเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับภาคีเครือข่าย เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด ผู้นำชุมชน หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวมในระดับท้องถิ่น กิจกรรมหลายรูปแบบ เช่น ค่ายการเรียนรู้ โครงงานพัฒนาชุมชน และนิทรรศการ DLTV จึงสามารถจัดได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ความร่วมมือของทุกฝ่าย นอกจากนี้ บรรยากาศภายในโรงเรียนยังสะท้อนวัฒนธรรมที่เน้นความร่วมมือ เอื้อเฟื้อ และเคารพซึ่งกันและกัน ทำให้ครูและนักเรียนมีแรงจูงใจในการทำงานและการเรียนรู้อย่างยั่งยืน สถานศึกษาจึงเปรียบเสมือน “ระบบนิเวศ” ทางการศึกษาที่บ่มเพาะนวัตกรรม กระบวนการเรียนรู้ และความร่วมมือเพื่อความสำเร็จในระยะยาว

6. วิธีการดำเนินงานที่เป็นระบบ

ปัจจัยที่สำคัญไม่แพ้บุคลากรหรือทรัพยากรคือ “วิธีการดำเนินงานที่เป็นระบบ” ซึ่งโรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ได้นำหลัก PDCA (Plan – Do – Check – Act) มาใช้เป็นแนวทางหลักในการดำเนินโครงการ DLTV ทุกขั้นตอน เริ่มจากการวางแผน (Plan) โดยใช้ SWOT วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค จากนั้นวางแผนร่วมกันระหว่างครู ผู้บริหาร และผู้ปกครอง ก่อนจะดำเนินกิจกรรม (Do) ตามตารางสอนที่กำหนด โดยมีครูพี่เลี้ยงประกบทุกชั้นเรียน หลังจากนั้นจะมีการตรวจสอบและประเมินผล (Check) ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง แล้วจึงนำข้อมูลไปสู่การปรับปรุงพัฒนา (Act) โดยการเปลี่ยนแปลงตารางเรียน วิธีการสอน หรือกิจกรรมเสริมให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนานวัตกรรมเฉพาะโรงเรียน เช่น คู่มือกิจกรรมเสริม DLTV ใบงานสอดคล้องหลักสูตร และกิจกรรมสะท้อนผลการเรียนรู้ ซึ่งทั้งหมดนี้เกิดจากการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงทำให้โครงการประสบความสำเร็จและยั่งยืน

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทสำคัญในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดที่ให้การสนับสนุนทั้งในด้านนโยบาย ทรัพยากร และองค์ความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กด้วย DLTV ให้มีคุณภาพทัดเทียมโรงเรียนขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ได้สนับสนุนงบประมาณสำหรับจัดหาอุปกรณ์ DLTV จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้แก่ครูในเขตพื้นที่ และจัดอบรมพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน ส่งผลให้ครูมีแนวทางการจัดกิจกรรมที่ชัดเจนขึ้น สำนักงานเขตยังส่งเจ้าหน้าที่นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

โดยไม่ใช่การควบคุม แต่เป็นการส่งเสริม สนับสนุน และให้คำแนะนำเชิงสร้างสรรค์ ทำให้โรงเรียนสามารถปรับปรุงพัฒนากิจกรรมและแนวทางต่าง ๆ ได้ตรงจุด การยอมรับจากเขตพื้นที่ยังช่วยส่งเสริมขวัญกำลังใจแก่ครูและผู้บริหาร ครูและนักเรียนต่างรู้สึกภาคภูมิใจและมีแรงผลักดันในการพัฒนาต่อเนื่อง

6. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

การดำเนินงานด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ของโรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยสามารถแจกแจงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและบทบาทได้ ดังนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
   มีบทบาทหลักในการกำกับดูแล เสนอแนะเชิงนโยบาย และสนับสนุนทรัพยากรด้านต่าง ๆ ทั้งการจัดหาอุปกรณ์และงบประมาณสำหรับกิจกรรม DLTV เข้าร่วมประชุมวางแผนการดำเนินงานกับครู และมีส่วนในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน
2. ผู้ปกครอง
   มีบทบาทในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนที่บ้าน ส่งเสริมวินัยการเรียน และร่วมพัฒนาทักษะของบุตรหลานผ่านกิจกรรมเสริมต่าง ๆ เข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิด
3. ชุมชน
   ผู้นำชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตท้องถิ่น โดยเน้นการเสริมทักษะที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน
4. หน่วยงานรัฐ
   หน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 สนับสนุนงบประมาณ อบรมครู และนิเทศติดตามการใช้ DLTV เพื่อร่วมพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก
5. หน่วยงานเอกชน
   ร้านค้า ธุรกิจท้องถิ่น และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีส่วนช่วยสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และของรางวัลสำหรับกิจกรรมทางวิชาการและนิทรรศการ DLTV

การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนแสดงให้เห็นถึงความเป็นหนึ่งเดียวในการขับเคลื่อนการศึกษา และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานระบบ DLTV ของโรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่มีความมั่นคง ยั่งยืน

7. การเผยแพร่

7.1 การเผยแพร่

โรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ ได้ดำเนินการเผยแพร่แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ผ่านหลากหลายช่องทาง โดยมีหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงการนำแนวทางดังกล่าวไปใช้จริงในวงกว้าง ดังนี้

1. **การถ่ายทอดผ่านเครือข่ายการนิเทศภายใน**
   - จากกิจกรรม PLC และการนิเทศภายใน โรงเรียนได้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนในเครือข่ายทั้งในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเขตพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งมีโรงเรียนหลายแห่งนำแนวทางการออกแบบตารางเรียน DLTV ควบคู่กิจกรรม Active Learning ไปปรับใช้
2. **การเผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์**
   - โรงเรียนเผยแพร่รูปแบบการจัดการเรียนการสอน DLTV ผ่านเพจ Facebook และเว็บไซต์โรงเรียน
3. **เอกสารหลักฐานที่แสดงถึงการนำไปใช้**
   - มีหนังสือขอศึกษาดูงานจากโรงเรียนขนาดเล็กในต่างจังหวัดที่ประสงค์นำแนวทางของโรงเรียนบ้านหนองเป่าปี่ไปปรับใช้
   - ผลงานของโรงเรียนได้รับการบรรจุในเอกสารรวมผลงานแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ ซึ่งจัดทำขึ้นในปีงบประมาณ 2567

7.2 การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

1. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 1 ในการประกวดคลิปสั้นนำเสนอผลงานนวัตกรรมการจัดการศึกษาและวิธีการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก

2. รางวัลแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภายใตโครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. รางวัลแนวปฏิบัติที่ดี Best Practices การขับเคลื่อนคุณภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ประเภท ผู้บริหารสถานศึกษา ระดับดี

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2566–2580*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). *แนวนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม. (ไม่มีปี). *ระบบการเรียนรู้ DLTV*. สืบค้นจาก http://www.dltv.ac.th

Horn, M. B., & Staker, H. (2015). *Blended: Using disruptive innovation to improve schools*. Jossey-Bass.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.

Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). *Active learning: Creating excitement in the classroom*. ASHE-ERIC Higher Education Report No. 1.

DuFour, R., DuFour, R., Eaker, R., & Many, T. (2010). *Learning by doing: A handbook for Professional Learning Communities at work* (2nd Ed.). Solution Tree Press.

ภาคผนวก

ภาพผลการดำเนินงานโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)
ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV)

